

การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร

The Four Brahma Vihâra Principles for The Personnels at Nursing home in Khlong Samwa District Bangkok

จรัส สอาดเมือง¹, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท² และ ประสิทธิ์ แก้วศรี³

Ghumrad Sa-ardmuang¹, Phrakhrusangkharakekapatra Apihichando² and Prasit Kaewsri³

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: ¹Ghumrad@gmail.com

Retrieved: April 13, 2024; Revised: June 10, 2024; Accepted: June 30, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร 2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 160 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีการใช้หลักธรรมในการทำงานในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยที่ 4.53 ค่า SD 0.532) ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ การศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่งในการทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สนับสนุนสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านอายุ พบว่าแตกต่างกันซึ่งสนับสนุนสมมุติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: พรหมวิหาร 4, ผู้สูงอายุ

Abstract

The research titled “The Four Brahma Vihâra Principles For The Personnels at Nursing home In Khlong Samwa District Bangkok, This study aims to 1. Study the level of using the four brahma vihâra principles for the personnels at nursing home in Khlong Samwa district, Bangkok. 2. study the differences of using the four brahma vihâra principles for the personnels at nursing home in Khlong Samwa district, Bangkok classified according to personal factors. This was quantitative research using questionnaire for collecting data. The sample group consisted of 160 personnel using a simple random sampling method. Data were analyzed using descriptive statistics: frequency, percentage, mean and standard deviation, and inferential statistics by one-way analysis of variance.

The results show that 1) the four brahma vihâra principles for the personnels at nursing home in Khlong Samwa district, Bangkok applied dhamma principles when working in elderly care centers at the highest level (The mean was 4.53, The standard deviation was 0.532). The comparison of the four brahma vihâra principles for the personnels at nursing home in Khlong Samwa district, Bangkok classified according to gender, education, working experience and position factors founded that there was no difference which does not support the hypotheses, but the age factor founded that it was different, which supported the hypotheses.

Keywords: Four Brahma Vihâra, The Personnels

บทนำ

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ได้หันมาศึกษาและตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากรในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจกันเป็นอย่างมากทั้งในระดับชาติและในระดับโลกเนื่องจากมีผลกระทบอย่างกว้างขวางในระดับมหภาค เช่นผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) รายได้ต่อหัวของประชากร การออมและการลงทุน งบประมาณของรัฐบาล การจ้างงานและผลผลิตภาพของแรงงาน อีกทั้งในระดับจุลภาคได้แก่ ผลกระทบต่อตลาดผลิตภัณฑ์และบริการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเงินและด้านสุขภาพการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนสำคัญที่ต้องการการวางแผนอย่างเป็นระบบและเริ่มดำเนินการล่วงหน้าเนื่องจากมาตรการต่าง ๆ หลายประการล่วงแล้วแต่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ กว่าจะเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมอนาคตประชากรไทยผู้ศึกษาได้คาดประมาณแนวโน้มประชากรไทยเป็นสามแนวโน้ม กล่าวคือ 1. แปรผันปานกลาง (Medium Variant) 2. แปรผันสูง (High Variant) และ 3. แปรผันต่ำ (Low Variant) ดังต่อไปนี้

1. แปรผันปานกลาง (Medium Variant) แนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์ช่วงปี 2553–2558 ถึงช่วงปี 2583–2588 ใช้ค่าจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553–2583 (ฉบับปรับปรุง) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. แปรผันสูง (High Variant) ปรับแนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์ให้ลดลงกว่าแนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์สำหรับการแปรผันปานกลาง โดยในช่วงปี พ.ศ. 2558–2563 พบว่าค่าภาวะเจริญพันธุ์มีความใกล้เคียงกับข้อมูลจากสถิติสาธารณสุข ปีพ.ศ. 2562 ที่พบอัตราเจริญพันธุ์อยู่ที่ 1.29

3. แปรผันต่ำ (Low Variant) โดยภาวะเจริญพันธุ์ใน 4 ช่วงปีแรกถูกตั้งค่าเหมือนกลุ่มแปรผันปานกลาง อย่างไรก็ตามตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2558–2563 จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2593–2598 ตั้งค่าภาวะเจริญพันธุ์อยู่ที่ 1.6 โดยเป็นระดับภาวะเจริญพันธุ์เดียวกับประเทศสวีเดน

ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งในหลายๆประเทศในโลกที่กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญ คือการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้นนับว่าเป็นประเด็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับและด้วย สัดส่วนของผู้สูงอายุสูงถึง ร้อยละ 25.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด 68.3 ล้านคน ซึ่งสถานการณ์ของประเทศไทยก็ดำเนินไปเช่นเดียวกับนานาประเทศ ซึ่งผลสำเร็จดังกล่าวทำให้ภาวะการเจริญพันธุ์และอัตราการเกิดมีแนวโน้มที่ลดลง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของประชากร กล่าวคือ ประชากรที่อยู่ในวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีแนวโน้มที่ลดลง ในขณะที่ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสิ่งที่มีผลกระทบตามมาคือ การต้องจัดเตรียมสถานที่ดูแลคนกลุ่มนี้ เนื่องจากหลายครอบครัวที่ไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวได้ เนื่องจากรูปแบบการใช้ชีวิตของสมาชิกในครอบครัวที่เปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม หลายครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้ไม่สามารถหรือไม่มีเวลาดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว ซึ่งไม่ได้หมายความว่าครอบครัวเหล่านั้นมีความล้มเหลว หรือสมาชิกในครอบครัวนั้นเป็นคนไม่ดี ออกตัญญูต่อผู้สูงอายุในครอบครัวแต่อย่างใด แต่เป็นความจำเป็นตามสภาวะเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน บางครอบครัวอาจมีผู้สูงอายุที่มีอาการเจ็บป่วยหรือมีสภาวะที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์ โรคหลอดเลือดสมอง เป็นต้น เนื่องจากความชราภาพเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อคนเรามีอายุมากขึ้นสภาพร่างกายและระบบการทำงานของระบบต่าง ๆ ในร่างกายจะเสื่อมถอยลงไปทำให้ผู้สูงอายุต้องพึ่งพาคนอื่นและต้องการความช่วยเหลือดูแลมากขึ้นแต่ความก้าวหน้าทางการแพทย์ พยาบาลและสาธารณสุขก็พัฒนาไปมาก ทำให้อัตราการเสียชีวิตด้วยโรคติดเชื้อมีแนวโน้มลดลงมากขณะเดียวกันอัตราการรอดชีวิตก็เพิ่มมากขึ้นและผู้ป่วยก็มีชีวิตที่ยืนยาวต่อไปแต่ทั้งนี้ผู้ที่มียืนยาวมักจะมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำด้วย

จึงเกิดการสร้างธุรกิจศูนย์ดูแลผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิงขึ้นในภาครัฐและเอกชนมากมาย ความจำเป็นที่ต้องส่งผู้สูงอายุมาอยู่ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิง โดยที่ บุคคลอันเป็นที่เคารพรักของลูกหลาน เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของทุกคนในครอบครัว ลูกหลานควรดูแลเอาใจใส่ท่านด้วยความรักและความเข้าใจ ถึงแม้ว่าสังคมไทยในปัจจุบันจะกลายเป็นสังคมเมือง ที่หลายคนต้องใช้ชีวิตเร่งรีบ แข่งขันกับเวลาโดยเฉพาะคน

วัยทำงานอย่างลูก ๆ หลาน ๆ อาจทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสได้ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน แต่มีสุภาภิตหนึ่งกล่าวไว้ว่า “สายน้ำไม่ค่อยท่า กาลเวลาไม่ค่อยใคร” ดังนั้น ลูกหลานทุกคนควรตระหนักถึงคุณค่าของเวลาและหาโอกาสปรนนิบัติท่านให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ท่านมีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดี มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามวัย

ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) เป็นบริการรูปแบบใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย ในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) เป็นสถานที่ให้การดูแล พักฟื้น และ ช่วยเหลือการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุที่เป็นคนพิการ หรือผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยที่ต้องการพักฟื้นระยะสั้น เช่น อาการบาดเจ็บหลังจากการผ่าตัด ซึ่งอาจต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษหรือใช้การกายภาพบำบัด ฟันฟู จนถึง ผู้ป่วยที่ต้องการพักฟื้นระยะยาว เช่น ผู้ที่เป็นโรคอัลไซเมอร์ ผู้ป่วยติดเตียงที่ไม่สามารถดูแลตัวเองได้ และต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ลักษณะการบริการนั้น มีตั้งแต่การจัดตั้งเป็นศูนย์พยาบาล สถานดูแล ปรับปรุงจากบ้านพัก ที่อยู่อาศัย ให้เหมาะสมในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็น และเครื่องมือในการดูแลและอำนวยความสะดวกต่อการให้การดูแล ฟันฟู ผู้สูงอายุอย่างครบถ้วน เช่น ปุ่มฉุกเฉินในห้องน้ำ หรือห้องพัก wheelchair เครื่องปรับอากาศ รวบรวมพวงตามจุดต่าง ๆ ที่จำเป็นภายในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) เป็นต้น ผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิงที่พักอยู่ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่เรียกว่าเนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) จะได้รับการดูแลโดย แพทย์ พยาบาล และผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมเพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งเรื่องโภชนาการอาหารที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลโดยนักโภชนาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีกิจกรรมเสริมสร้างความสุขและสุขภาพ เช่น การเล่นเกม การเต้นแอโรบิค การวาดรูป เล่นเกมกระดาน เป็นต้น มีสุขอนามัยและอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดี

บทความนี้จึงนำเสนอผลการศึกษาศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร เพื่อช่วยให้บุคลากร ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีขวัญกำลังใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้มากที่สุด และดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ให้มีความสุขอย่างยั่งยืนและเป็นการเพิ่มเติมหลักธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัย จึงอยากศึกษาว่า บุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการทำงานมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 160 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพ แบบสอบถามในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา นั้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านโดยมี การเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5ขึ้นไปและโดยมีค่าเฉลี่ยคะแนน IOC รวมที่ 1.0 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง หาความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 30 ตัวอย่างเพื่อเป็นการทดลอง (Try out) แบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ คอโรบาชแอลฟา (Crobach'Alpha Coefficient) โดยกำหนดระดับความน่าเชื่อถือไม่น้อยกว่า 0.7 หากไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจะตัดข้อคำถามบางข้อหรือปรับข้อความให้มีภาษาและความหมายที่ชัดเจนขึ้นให้เหมาะสมต่อไป จึงได้ค่าคะแนนที่ .855

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่า T-test, F- test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way Anova) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านเมตตา	4.62	0.528	มากที่สุด
ด้านมูทิตา	4.50	0.646	มากที่สุด
ด้านกรุณา	4.49	0.615	มาก
ด้านอุเบกขา	4.49	0.586	มาก
รวม	4.53	0.594	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.532 เมื่อจำแนกตามหลักธรรม พบว่าคะแนนระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเมตตา ค่าเฉลี่ย 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.528 ด้านมูทิตา ค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.646 และมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงาน อยู่ในระดับมาก มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกรุณา ค่าเฉลี่ย 4.49 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.615 และ ด้านอุเบกขา ค่าเฉลี่ย 4.49 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.586 ซึ่งมีการแปลผลว่าอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ โดยการหาค่าที (t-test)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับการศึกษา การศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ

	N	Mean	Std. Deviation	F	sig
เพศ					
ชาย	24	4.5045	0.33309	1.716	0.192
หญิง	136	4.5286	0.26395		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA)

ตารางที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- Way Analysis of Variance: ANOVA)

ความแตกต่างระหว่างอายุ					
แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.531	3	0.51	7.629	0.000
ภายในกลุ่ม	10.438	156	0.067		
รวม	11.969	159			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 3 พบว่าการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ที่มีอายุต่างกันมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบ การศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอาชีพ โดยวิธี LSD

	อายุต่ำกว่า20 ปี	อายุ 20-40 ปี	อายุ 41-60 ปี	อายุ 61 ปีขึ้นไป
อายุต่ำกว่า20 ปี				
อายุ 20-40 ปี	0.002*			
อายุ 41-60 ปี	0.000*	0.008*		
อายุ 61 ปีขึ้นไป	0.080	0.471	0.757	

จากตารางที่ 4 พบว่าการเปรียบเทียบรายละเอียดความแตกต่างด้วยวิธี LSD พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม อายุ โดยการ วิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า อายุ 20-40 ปี แตกต่างกัน อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ อายุ 41-60 ปี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- Way Analysis of Variance: ANOVA)

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.033	3	.011	.146	.932
ภายในกลุ่ม	11.935	156	.077		
รวม	11.969	159			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 5 พบว่าการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม อายุในการปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One- Way Analysis of Variance: ANOVA)

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.435	2	.218	2.964	.055
ภายในกลุ่ม	11.533	157	.073		
รวม	11.969	159			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 6 พบว่าการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุในการปฏิบัติงาน ต่างกันมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ตารางแสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม ตำแหน่งในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- Way Analysis of Variance: ANOVA)

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.183	3	.061	.806	.492
ภายในกลุ่ม	11.786	156	.076		
รวม	11.969	159			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 7 พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร ที่มี ตำแหน่งในการทำงาน ต่างกันมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร นี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

จากการศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จึงเห็นได้ว่า บุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร เพื่อช่วยให้บุคลากร ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีขวัญกำลังใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้มากที่สุด และดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ให้มีความสุขอย่างยั่งยืน และเป็นการเพิ่มเติมหลักธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.53 เมื่อจำแนกตามด้าน พบว่าคะแนนระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเมตตา ค่าเฉลี่ย 4.62 ด้านมุทิตา ค่าเฉลี่ย 4.50 รองลงมาคือ ด้านกรุณา ค่าเฉลี่ย 4.49 และ ด้านอุเบกขา ค่าเฉลี่ย 4.49 ซึ่งมีการแปลผลว่าอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2) เพื่อศึกษาความแตกต่างของการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา อายุการปฏิบัติงาน ตำแหน่งในการทำงาน แตกต่างกัน มีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานไม่แตกต่างกัน แตกต่างกันเพียงปัจจัยด้านอายุ

2.1. การศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ให้การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการนำพรหมวิหาร 4 มาใช้ในองค์กรจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ แม้แต่ในด้านของการมีภาวะผู้นำ ที่จะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ รัตนคร และพงษ์ศักดิ์ บุปผิ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยภาพรวมมีระดับมากที่สุด และยังพบว่า พรหมวิหาร 4 มีผลต่อการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน และการกระตุ้นทางปัญญา เสริมสร้างการทำงานร่วมกัน โดยปรากฏในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุด้วย สะท้อนผ่านข้อคำถามที่ว่า ท่านมีความปรารถนาดีต่อผู้รับบริการอย่างไม่เลือกปฏิบัติและท่านปรารถนาให้ผู้รับบริการมีความสุขได้รับบริการที่ดีมีค่าเฉลี่ยในระดับ มากที่สุด แสดงให้เห็นความมีพรหมวิหารธรรมของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

2.2 การศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูชัยรัตนกร และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง เพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานที่แตกต่างกันในการทำงาน ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลให้การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ที่แตกต่างกันและไม่ได้ส่งผลทำให้การนำหลักธรรม พรหมวิหาร 4 มาใช้ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน

2.3 การศึกษาการใช้พรหมวิหาร 4 ในการทำงาน ที่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ มาเมือง (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักพรหมวิหารธรรมขององค์การบริหารสวนตำบลชัยพฤกษ์ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า บุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีการใช้พรหมวิหาร 4 ในการทำงานแตกต่างกับกลุ่มอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะพนักงานที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีเป็นวัยรุ่นตอนปลายที่มีอารมณ์และการประสพการณ์ในการทำงานดูแลผู้สูงอายุยังน้อยอยู่ซึ่งแตกต่างจากรุ่นพี่ที่ทำงานมานานกว่าและมีประสบการณ์ชีวิตมากกว่าทำให้มีทักษะในการจัดการอารมณ์ได้ดีกว่าซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาต่อไป

3. การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร จากข้อค้นพบ ในการวิจัยผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทาง เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี

ค่าเฉลี่ยที่ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.532 ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากให้ทางศูนย์ดูแลผู้สูงอายุได้ประยุกต์หลักธรรม อาทิเช่น สังคหวัตถุ 4, อิทธิบาท 4 มาให้บุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุได้ศึกษาเพื่อเป็นหลักธรรมใหม่ ๆ ที่น่าสนใจให้มากขึ้นเพื่อช่วยในการจรรโลงใจในการทำงานต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปฏิบัติ

ในการวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในการวิจัยผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทาง เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้ จากผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.532 ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากให้ทางศูนย์ดูแลผู้สูงอายุได้ประยุกต์หลักธรรม อาทิเช่น สังคหวัตถุ 4, อิทธิบาท 4 มาให้บุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุได้ศึกษาเพื่อเป็นหลักธรรมใหม่ ๆ ที่น่าสนใจให้มากขึ้นเพื่อช่วยในการจรรโลงใจในการทำงานต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด นั้น แสดงให้เห็นว่าในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ อย่างแรกต้องคำนึงถึงการทำงานหรือปฏิบัติงานร่วมกันนั้นคือความจริงใจซึ่งกันและกัน เพราะความจริงใจเป็นพื้นฐานของการทำงานที่เป็นหมู่คณะหรือกลุ่มคนหมู่มาที่อยู่ร่วมกัน ตามด้วยความเห็นใจ การช่วยเหลือ หรือ การกล่าวชื่นชม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในองค์กรสังคมหรือในประเทศชาติบ้านเมืองต่อไป

2. จากผลการศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานครในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น จึงอยากให้ผู้บริหารของศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ได้นำหลักธรรมที่กล่าวมาและหลักธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน มาใช้ในการพัฒนาคนและพัฒนาในองค์กรของท่านสืบไป

3. จากผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมี การใช้หลักธรรมในการทำงานอยู่แล้วอยากที่จะให้พัฒนาต่อยอดหลักธรรมหรือการจัดกิจกรรมอื่น ๆ อาทิเช่น เห็นสมควรจัดให้มีกิจกรรมสนทนาธรรมกับพระสงฆ์ มีการสนทนาธรรมในกลุ่มของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมค่ายธรรมะ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะ การดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้.

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเจาะลึกรายละเอียดของ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร จะเป็นคุณประโยชน์ แก่ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางในการ ศึกษาของ การทำงานของบุคลากรในศูนย์ต่อไป

2. จากผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุดจึงควรนำไปวิจัยเชิงทดลองโดยการสร้างโปรแกรมการปลูกจิตสำนึกในการทำงานในด้านการดูแลผู้สูงอายุภายในศูนย์เพื่อพัฒนาบุคลากรตามหลักพรหมวิหาร 4 ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- พระครูชัยรัตนกร และคณะ. (2565). การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(2), 121-122.
- พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส และคณะ. (2564). แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดหนองบัวลำภู. *Journal of Modern Learning Development*, 3(2), 23-24.
- ไพฑูรย์ มาเมือง. (2564). การบริหารตามหลักพรหมวิหารธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*, 7(1), 47-57.
- สมบัติ รัตนคร และพงษ์ศักดิ์ บุปผิ. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. *Journal of Buddhist Philosophy Evolved*, 6(2), 92-93.